

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Pokračování komunitního plánování sociálních služeb ORP Blatná

CZ.03.2.63/0.0/0.0/16_063/0006575

Průzkum mezi uživateli nízkoprahového zařízení pro děti a mládež v Blatné

„JAK KDO RANDÍ NA SÍTI?“

- chování dětí a mládeže ze

STATION 17 NZDM PREVENT v Blatné na internetu

OBSAH

ÚVOD.....	5
SHRNUTÍ	6
1 RESPONDENTI PODLE VĚKU.....	9
2 RESPONDENTI PODLE POHLAVÍ	10
3 POUŽÍVAJÍ/NEPOUŽÍVAJÍ RESPONDENTI SOCIÁLNÍ SÍŤE?.....	11
4 KTERÉ SOCIÁLNÍ SÍŤE RESPONDENTI POUŽÍVAJÍ?	13
5 DOSTALI/NEDOSTALI NĚKDY RESPONDENTI NA SOCIÁLNÍ SÍTI NABÍDKU „RANDE NASLEPO“?	15
6 ŠLI/NEŠLI NĚKDY RESPONDENTI NA „RANDE NASLEPO“?	17
7 POSLALI/NEPOSLALI RESPONDENTI SVOU „ODHALENOU FOTKU“ PŘES SOCOCIÁLNÍ SÍŤ?	19
8 ŽÁDALI/NEŽÁDALI RESPONDENTI PO NĚKOM „ODHALENOU FOTKU“ PŘES SOCIÁLNÍ SÍŤE?	21
9 DOKÁZALI/NEDOKÁZALI BY RESPONDENTI PORADIT KAMARÁDŮM, POKUD BY MĚLI ŠPATNOU ZKUŠENOST Z RANDE NASLEPO?	23
10 S KÝM BY SI RESPONDENTI SE ŠPATNOU ZKUŠENOSTÍ Z RANDE NASLEPO MĚLI POPOVÍDAT?	25
ZÁVĚR	26

Úvod

Díky podpoře projektu **Pokračování komunitního plánování sociálních služeb ORP Blatná**, mohl být v zařízení STATION 17 NZDM PREVENT (dále jen STATION17) v období 12. 2. – 28. 2. 2020 realizován průzkum mezi dětmi a mládeží, kteří využívají toto nízkoprahové zařízení pro děti a mládež v Blatné. Tématem bylo prostředí internetu resp. sociálních sítí. Dotazování směřovalo jednak do oblasti, ve které respondenti odpovídali, zda vůbec sociální sítě využívají či jaké konkrétní to jsou, a dále několika otázkami i ptáním se na konkrétní chování, které může být pro tuto skupinu ohrožující – „rande na slepo“, posílání/neposílání intimních fotografií a videí přes sociální sítě apod. Záměrem bylo u vybrané skupiny respondentů ve STATIONU 17 zjistit alespoň rámcový, orientační stav, který je v souvislosti s chováním na internetu mezi dětmi a mládeží v aktuální době na Blatensku.

Tazateli a současně autory průzkumu byli pracovníci PREVENTu 99, z. ú resp. zařízení STATIONu 17 v Blatné a CROSSu NZDM PREVENT ve Strakonících. V obou případech jde o nízkoprahová zařízení pro děti a mládež náležející k výše uvedenému PREVENTu 99. Respondenty byly výhradně klienti STATION 17 v Blatné. Věková škála odpovídajících byla od 11-ti do 17-ti let. Celkem šlo o 31 klientů. V této skupině byli jak respondenti, kteří v Blatné bydlí, tak ti, kteří do blatné dojíždí např. do škol z okolních obcí. Výjimku tvořili klienti z SOU v Blatné, kteří jsou zde na internátu.

Za tým autorů: Mgr. Miloš Kolman, Bc. Martin Klajn, DiS, Bc. Simona Šimáňová, DiS.

V Blatné, 16. března 2020

Shrnutí

Dotazník předkládaný respondentům byl online v elektronické podobě, v prostředí Google formulářů. Obsahoval celkem deset otázek. Respondenti byli osloveni v průběhu otevírací doby tzv. „klubu“ od pondělí do čtvrtka mezi 13:00 – 18:00 hod. PC, na kterém byl formulář s otázkami k dispozici, bylo v hudební zkušebně. Klienti obdrželi od tazatelů krátkou instruktáž k vyplnění a poté již zanechání o samotě, aby mohli nerušeně odpovídat.

Před samotným startem průzkumu proběhla ve dvou dnech u čtyř klientů pilotáž, ze které vzešlo, že respondenti otázkám rozumí a vyplnění online formuláře jim zabere cca. 3 minuty u patnáctiletých a výše a do deseti minut u mladších klientů. Jedinou kolizí bylo zaváhání při pochopení, na co se tazatelé ptají u otázky č. 9 a č. 10. To bylo řešeno vysvětlováním respondentům před samotným zahájením. Z celkového počtu šlo ve výsledku o několik málo případů, kdy se zde tzv. „zasekli“.

Klientům bylo vysvětleno, že anketa je anonymní a jak s ní bude dále nakládáno. Tedy nepůjde spojit jejich odpovědi s nimi osobně a jde o projekt, kde budou získaná statistická data použita pro přehled, jaké trendy jsou mezi nimi v oblasti výše uvedeného dotazování.

Při používání termínů a názvů nebylo v několika málo případech použito vhodné skloňování slov, např. „respondent“, „učitel“ apod., byť toto genderově neodpovídalo realitě (vs. „učitelka“ např.). V celém textu zprávy z průzkumu je snaha používat oboustranně přijatelné množné číslo u výrazu „respondent“ resp. „respondenti“. Tam, kde toto pravidlo nebylo použito, šlo pro zavedený společenský úzus a snahu nerozptylovat pozornost odpovídajících dětí a mládeže, ale podávat jim otázky tak, jak jsou zvyklí (např. viz. „učitel“ v dotazníku). Na tomto základě je následně termín převzat tak, jak je použit v otázce dotazníku, rovněž v závěrečné zprávě. Z těchto důvodů nebylo uvedeno k výběru jiné pohlaví než mužské a ženské. Zde i pro omezený rozsah průzkumu.

Průzkum je autory chápán jako sonda mezi úzkou skupinou dětí a mládeže na Blatensku resp. skupinou klientů STATION 17, s cílem udělat si rámcový obraz, jak bezpečně (nebo nebezpečně) se v prostředí internetu chovají. Prostřednictvím několika otázek zjistit i to, zda se díky sociálním sítím seznamují, jak se staví k situacím, kdy jde o tělesnou intimitu, riskantní seznamování s neznámými osobami a třeba i zda vůbec mají nějaké možnosti či schopnosti se těmito oblastem vyhnout nebo se bránit. Jde zde i o informace pro skupinu rodičů, pečujících osob či profesionálů v oblasti výchovy a vzdělávání, kterým může být takovéto dotazování užitečné. To se také v několika případech povedlo.

Prvním poznatkem je, že na internetu prakticky neexistuje efektivní nástroj, jak tzv. „odfiltrvat“ děti a mládež od aktivit, které jsou určeny výhradně pro jinou věkovou kategorii či dokonce pro dospělé konzumenty – používání aplikací sociálních sítí, být v kontaktu s dospělými osobami, sdílet nevhodný obsah apod. To se ukazuje například při používání sociálních sítí. Většina respondentů uváděných platforem je od 13 let. (Více viz. poznámka pod čarou¹.)

Potvrzují se zde i trendy ze zahraničí, např. z USA, kdy určité sociální sítě už „jsou pro starý“. Zde například Facebook. Respondenti přecházejí z facebooku na aktuálně primární Instagram. Jde o platformu preferující sdílení osobních fotografií s krátkým popiskem. Oproti Facebooku je zde méně nevyžádaného obsahu nebo obsahu nabízeného algoritmem provozovatele (nebo např. skupin). Uživatel se méně rozptýluje na cestě od něj k adresátovi a naopak. Výše uvedené odpovídá zhruba shrnutí na jednom internetovém fóru: „Když přispíváte na Facebook, vypadá to, že nemáte nic jiného na práci. Na Instagramu naopak dáváte najevo, že máte na práci spoustu zajímavých věcí.“²

Překvapením bylo, že někdo sociální sítě nepoužívá vůbec. Pět dvanáctiletých (z 31 respondentů celkem) se v odpovědích přihlásilo k této variantě. Je tedy stále možné přemýšlet například nad primární prevencí v chování uživatelů internetu i ještě okolo dvanácti let věku. Tuto hranici by bylo na místě spíše považovat za maximální a primární prevenci směřovat na první stupeň základních škol.

Rande na slepo formou nabídky obdrželo osm dotázaných a na rande na slepo šel jeden z nich. Odpovědi v této intimní zóně respondentů by zde bylo vhodné doplnit zjištěním z rozhovorů v průběhu průzkumu resp. z praxe pracovníků. Ukazuje se, že docházelo k rozporu v uváděných odpovědích a v rozhovorech s pracovníky, které volně probíhaly v průběhu průzkumu resp. informacemi za sumu všech klientů (ne tedy pouze účastníků, kteří vyplnili dotazník) STATIONu 17 za poslední rok na toto téma. Pokud jde o fakt, není jasné, z jakého důvodu respondenti neodpovídali pravdivě.

Z pohledu schopnosti orientace a schopnosti efektivně jednat v situaci, kdy by kamarád měl špatnou zkušenost s rande na slepo, uvedla polovina dotázaných, že by pomoci dokázala. To lze považovat za stále ještě málo v porovnání s aktuálností tématu. Jistě by bylo oprávněné nespokojit se

¹ **Facebook** – legálně od 13 let (<https://www.facebook.com/help/157793540954833>); **instagram** – legálně od 13 let (<https://help.instagram.com/517920941588885>); **Whatsapp** – legálně od 16 let (<https://parentinfo.org/article/whatsapp-a-guide-for-parents-and-carers>); **Snapchat** – legálně od 13 let (<https://support.snapchat.com/en-US/article/account-setup>); **Google účty** – legálně od 13 let (<https://support.google.com/accounts/answer/1350409?hl=en>); **YouTube, Google Payments, AdSense, Google Ads** – od 18 let (<https://support.google.com/accounts/answer/1350409?hl=en>).

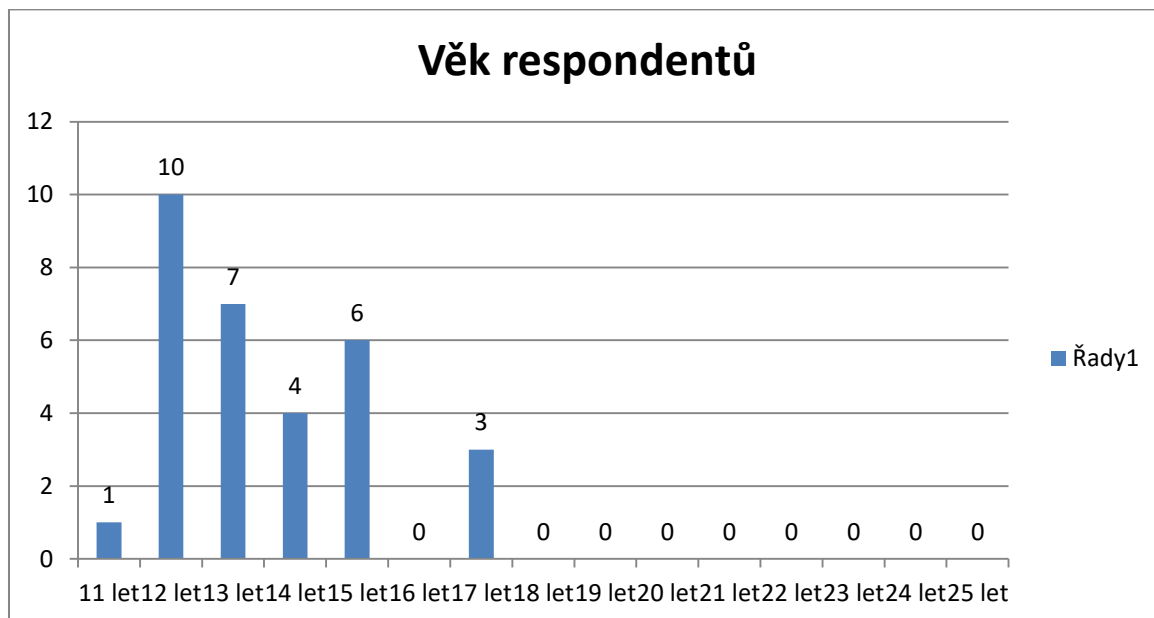
² <https://www.studentmag.cz/16-nespornych-duvodu-proc-je-instagram-lepsi-nez-facebook/>; **Discord** – legálně od 13 let (<https://blog.discordapp.com/parents-guide-to-discord-c77d91793e9c>).

s údajem, který je od tří čtvrtin respondentů, kteří si ví rady, a výše. I v tomto směru jde o signál k institucím od dospívající generace. Předně do rodin, ale i do prostředí škol apod.

Posledním zjištěním, které výsledky přinesly, je, že stále existuje silná vazba dětí na rodiče ve svém pozitivním slova smyslu. Většina respondentů si z nabídky vybírala jako oporu, kterou nabídne kamarádovi v prekérní situaci, právě rodiče. V této souvislosti se hned za rodičovskými figurami objevuje „učitel“. To byl další překvapivý moment. Předpoklad byl spíše směřování se žádostí o pomoc ke kamarádům apod. Naopak potěšitelné bylo zjištění, že kategorii „nikdo“ nebo „kdokoliv“ si odpovídající volili v jednotkách případů (jednou nikdo, jednou kdokoliv a jednou byly obě tyto odpovědi zakomponovány spolu s matkou a s otcem). Lze z toho předpokládat, že ve věku 11 – 17 let je u odpovídající mládeže přítomna silná vazba s některou pozitivní blízkou osobou, kterou je v tomto případě obvykle alespoň jeden z rodičů.

1 Respondenti podle věku

Graf č. 1

Věkové složení respondentů odpovídá aktuálnímu stavu rozložení věkových skupin dětí a mládeže, které využívají služeb zařízení STATION 17. Výjimku tvoří slabší účast klientů nad 16 let, kteří se ankety nezúčastnili. Aktuálně nepřišli.

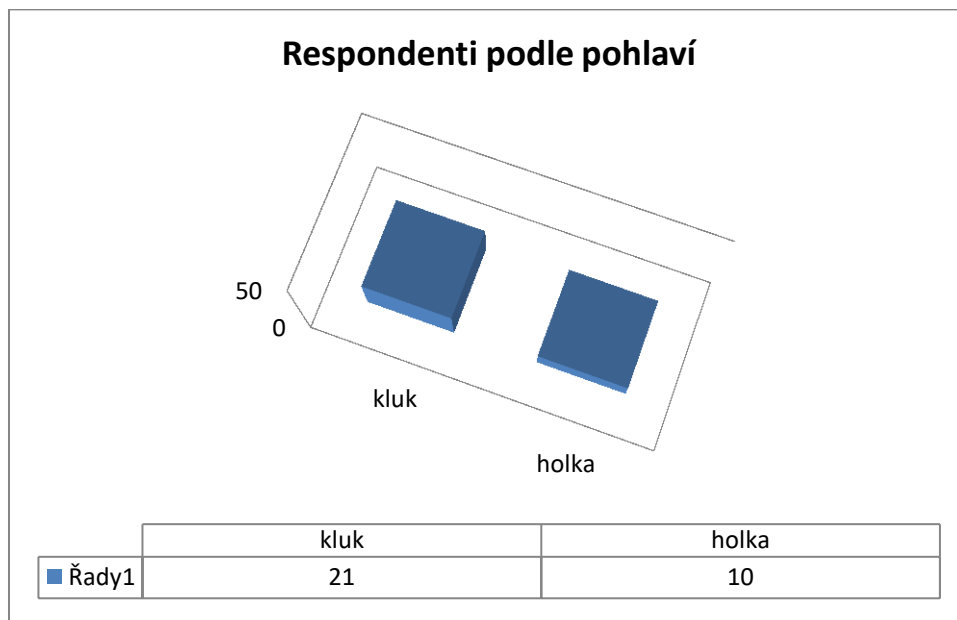
Nejsilněji byla zastoupena skupina dvanáctiletých klientů, tedy u nejnižší věkové hranice, se kterou se v STATIONU 17 pracuje. Je na místě předpokládat, že reálná hranice aktivního využívání sociálních sítí (ať již na vlastním nebo sdíleném zařízení) je obecně někde blíže 10 roku věku. Údaje z tohoto průzkumu tedy nelze v tomto bodu chápat jako objektivní průřez populací dětí a mládeže v Blatné či obecně. Určitou výjimkou může být nejsilněji zastoupená věková skupina dvanáctiletých respondentů, která v počtu deseti klientů může mít jistý charakter náhledu do obecnějšího trendu pro oblast Blatné a okolí.

Naopak nejvyšší věková hranice je v našem průzkumu 17 let. I zde platí, že odpovědi tohoto průzkumu nelze zobecňovat a volně interpretovat mimo rámec zařízení STATION 17.

Jedenáctiletý respondent byl v průzkumu zařazen na základě tzv. výjimky, kterou STATION 17 za zvláštních okolností umožňuje službu čerpat i jedenáctiletým dětem.

2 Respondenti podle pohlaví

Graf č. 2

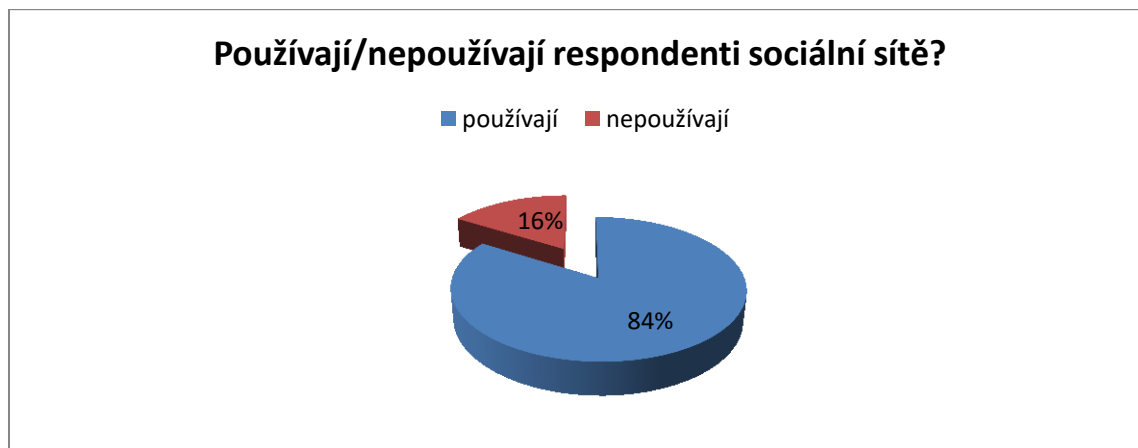
Respondenti z pohledu pohlaví byli 2,1:1 ve prospěch chlapců, viz. graf č. 2. Obecně platí, že nízkoprahový klub STATION 17 využívají více chlapci než děvčata. Poměr zhruba odpovídá dlouhodobému trendu využívání služby z pohledu pohlaví. Vypovídající hodnota je tedy v rámci genderu tímto faktem limitována. Nicméně průzkum nebyl, a ani nemohl být realizován s ambicemi postihnout reprezentativní vzorek mladé populace obecně. Je spíše dílčím ukazatelem a nápovědou, jaké trendy mezi mladou populací mohou převažovat, či být aktuální.

Ani u skupiny dívek a ani u skupiny chlapců nelze říci, že by docházelo k anomáliím založeným na příslušnosti k jednomu, nebo k druhému pohlaví.

Myšlenku zohlednit dnes tak reflektovanou oblast jakou je např. příslušnost k „třetímu“ pohlaví nebo k typu fluidních, „plovoucích“ příslušností v rámci genderu, byla pro tento výzkum opuštěna pro omezené lidské i časové zdroje, které byly pro projekt k dispozici.

3 Používají/nepoužívají respondenti sociální sítě?

Graf č. 3a

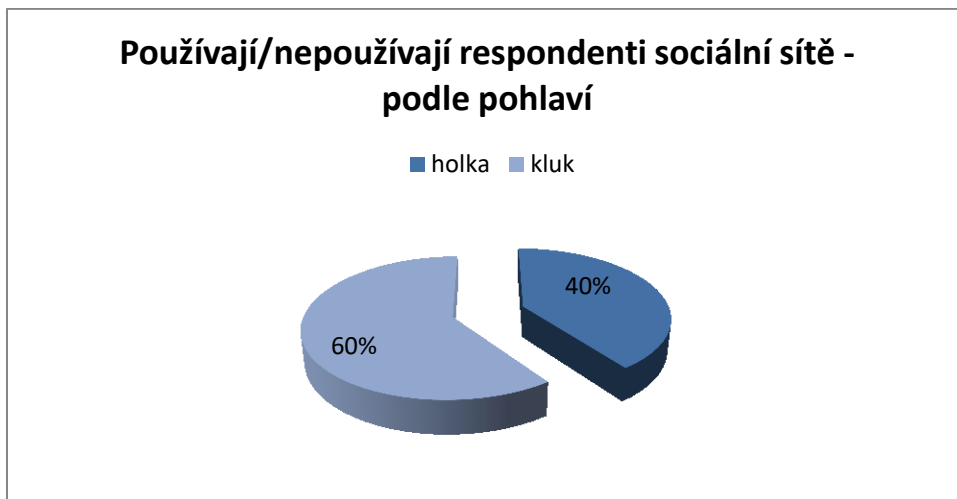

V kapitole dotazující se respondentů na to, zda používají/nepoužívají sociální sítě, bylo zaznamenáno, že 5 respondentů (16%, viz. graf č. 3a) sociální sítě vůbec nepoužívá. Rozdělení podle pohlaví bylo odpovídající zastoupení chlapců a dívek v průzkumu, tedy 40% chlapců sociální sítě nepoužívá vůbec, totéž 60% děvčat³. Zde je zapotřebí odpovídající interpretaci dat, aby nedocházelo k mylným závěrům.

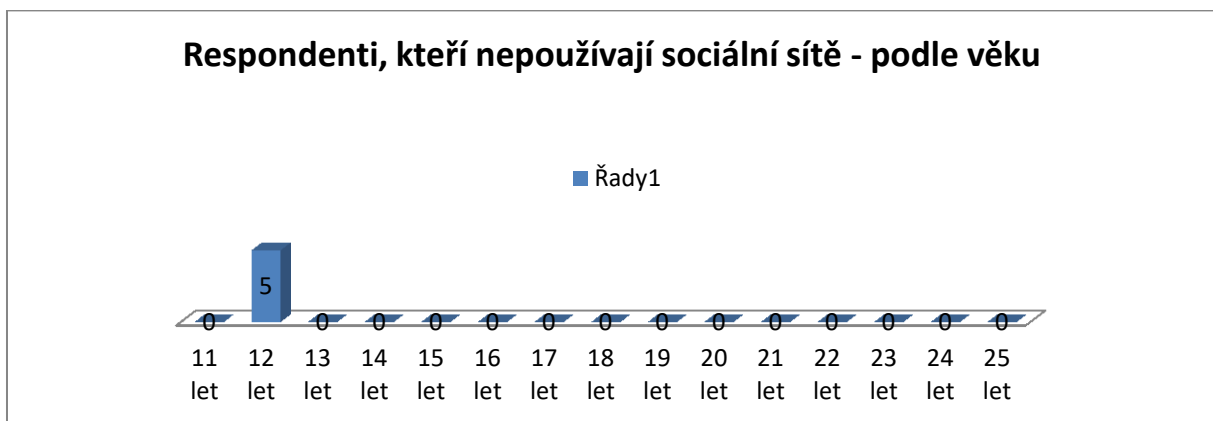
Z pohledu věku šlo v případě nepoužívání sociálních sítí výhradně o skupinu dvanáctiletých respondentů. Tento fakt není možné z pozice tazatele po ukončení dotazníkového šetření objektivně vysvětlit. Je možné konstatovat, že není předpoklad, že by šlo o skupinku dětí, které odpovídaly shodně na základně společně domluveného postupu. Respondenti dotazník vyplňovali na PC v hudební zkušebně a výhradně sami. Lze se pouze domnívat, zda jde či nejde o zlomovou věkovou hranici při používání sociálních sítí. Mezi respondenty byl rovněž zastoupen jeden jedenáctiletý, který sociální sítě používá.

³ Z pohledu počtu osob šlo o dvě děvčata a tři chlapce. Je-li v průzkumu více chlapců, pak při použití procentuálního vyjádření v prezentaci výsledku může být opticky matoucí vyšší procento u dívek. Tam se mohou děvčata zdát jako ta, která více nepoužívají sociální sítě. To ovšem neodpovídá realitě zaznamenané v průzkumu viz. „2 děvčata a 3 chlapci“ výše, resp. viz. graf č. 2 – počty respondentů z pohledu pohlaví: děvčat vs. chlapci.

Graf č. 3b

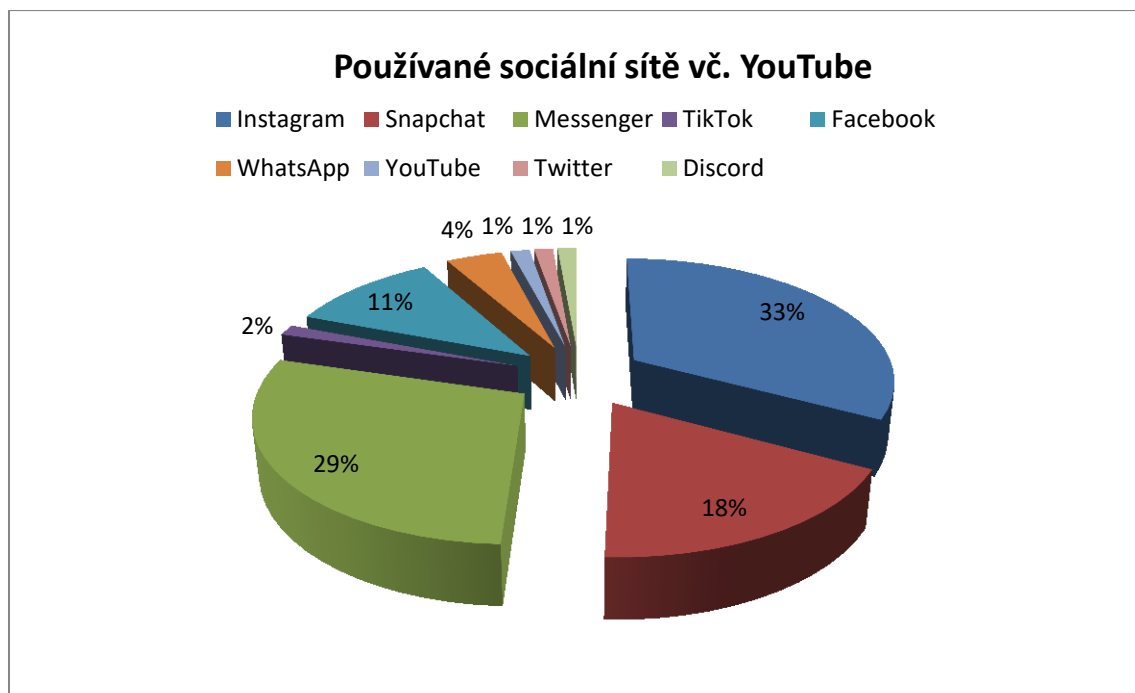

Graf č. 3c

4 Které sociální sítě respondenti používají?

Graf č. 4

Překvapením pro tazatele byly odpovědi na otázku, které sociální sítě respondenti využívají nejčastěji resp. které všechny, a to podle priority od nejvíce používané k té nejméně. Předpoklad byl, že se jako primární platforma bude vyskytovat Facebook. To se nepotvrdilo. Z nástrojů, které Facebook nabízí, se stále ještě využívá chatovací aplikace Messenger, a to jak na PC, tak v mobilní verzi na telefonu. Překvapivým favoritem se stala platforma prostředí Instagramu. Instagram je typický komunikačním prostřednictvím fotografií s krátkými popisky. Tato platforma jednoznačně zvítězila (33% všech respondentů). Jako druhá nejvíce používaná platforma byl Snapchat (18% respondentů). Tato aplikace, podobně jako Instagram, je založená na komunikaci prostřednictvím sdílení fotografií. Navíc je v tomto případě její oblíbenost umocněna nástrojem, který sdílený obsah ihned smaže, pokud jej příjemce tzv. „nepodrží“. Lze tedy nastavit jakousi „životnost“ sdíleného obsahu. To je i z pohledu tazatelů a možnosti mít pod kontrolou své příspěvky na sociálních sítích pozitivní poznatek. Mezi uvedenými rovněž nebyl předpokládaný Tinder. Zde i možná pro to, že jde v podstatě o placenou službu.

Dalším zásadním ukazatelem je, že s jednou výjimkou, respondenti používají více než jednu komunikační platformu na sociálních sítích. Dvacet jedna respondentů uvedlo tři komunikační platformy a dva uvedli čtyři platformy. Z výše uvedeného nevyplývá, jak jsou na těchto sítích aktivní. V tomto případě je nejpoužívanější sociální sítí Instagram.

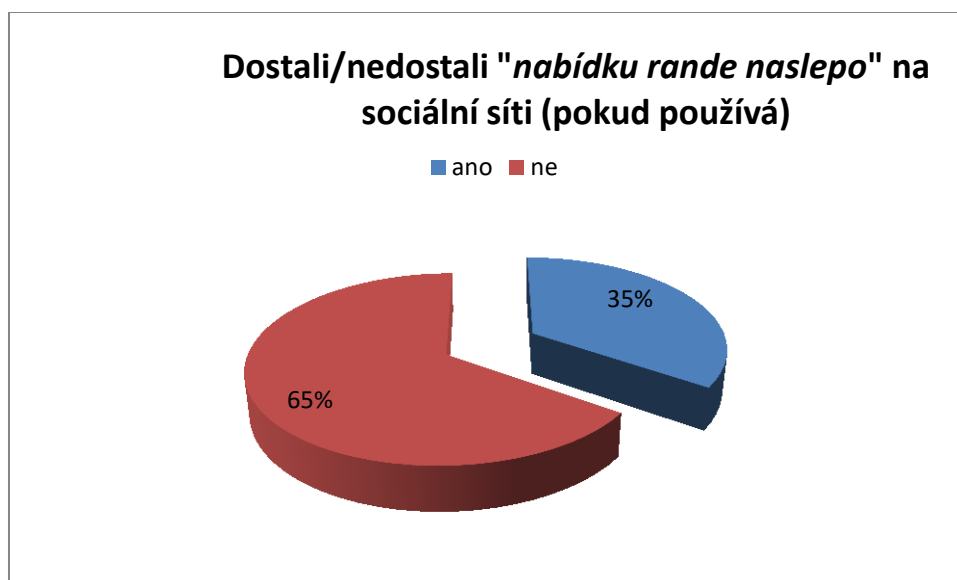
Samostatnou kapitolou jsou hráčské aplikace. Zde Discord. Používání Discordu zmínil jeden respondent. Jde o virtuální chatovací místnosti pro hráčské komunity. Prakticky si uživatel založí tzv. „roomku“ (založí se chatovací místnost), do které si její zakladatel pouští jen jím vybrané osoby. S nimi potom pomocí videokonferencí hraje hry.

Z technického hlediska tedy zvítězila platforma, která používá jako primární médium fotografický obsah s krátkým popiskem, a to i na úkor chatovacích aplikací. Tedy méně píše, více sdílím fotografie. Z hlediska práce (nejen) výchovných a vzdělávacích institucí (myšleno vč. rodin apod.) jde o jasný signál od generace tzv. „mileniálů“.

Výše jde o údaje, ve kterých nejsou započítáni ti z respondentů, kteří uvedli, že sociální sítě nepoužívají.

5 Dostali/nedostali někdy respondenti na sociální síti nabídku „rande naslepo“?

Graf č. 5a

První z otázek jdoucí více do soukromí respondentů. Odpovědi byly ve více než třetině pozitivní. Ano uvedli především patnáctiletí. Mezi pozitivně odpovídajícími byl i jedenáctiletý klient (graf č. 5c viz.). Jde o potvrzení předpokladu, že „otevřené“ informační a komunikační prostředí internetu nemá účinný mechanismus, který by aktivně zamezil rande naslepo u dětí pod osmáct resp. pod patnáct let.

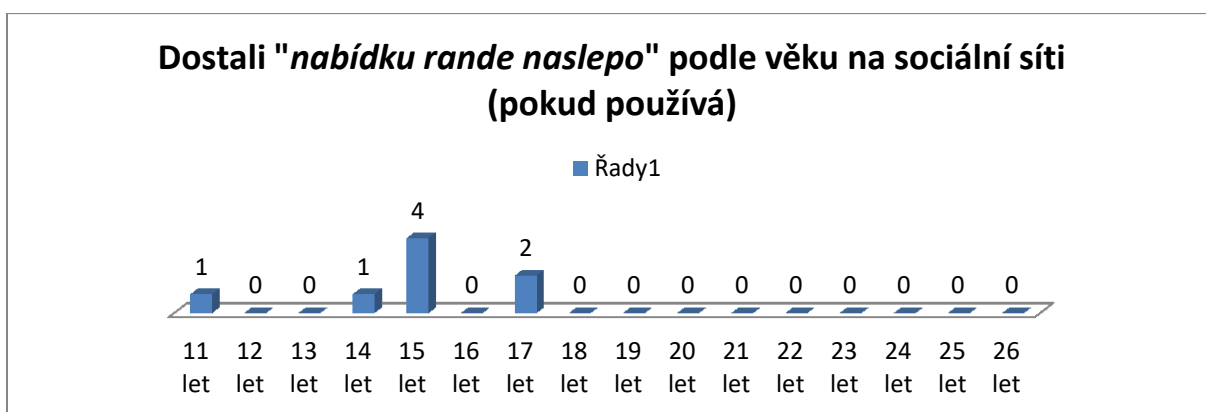
Z pohledu příslušnosti k pohlaví (graf č. 5b) je zapotřebí si uvědomit, že výsledky jsou jako v celém průzkumu podmíněny poměrem respondentů chlapců a respondentek dívek (viz. graf č.2).

Výše jde o údaje, ve kterých nejsou započítáni ti z respondentů, kteří uvedli, že sociální síť nepoužívají.

Graf č. 5b

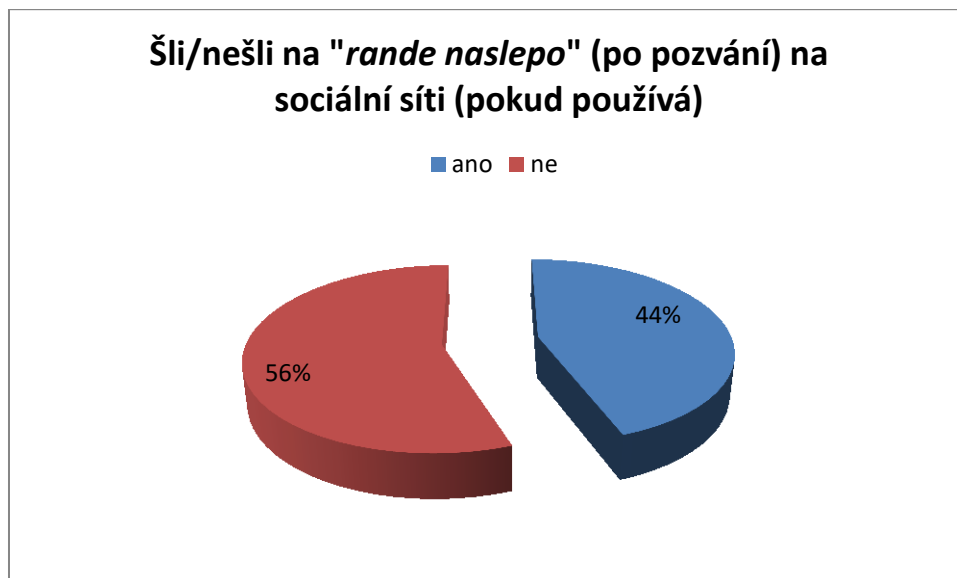

Graf č. 5c

6 Šli/nešli někdy respondenti na „rande naslepo“?

Graf č. 6a

Zde se při prvním čtení výsledků respondenti vyslovili v tom smyslu, že na rande naslepo zvou výhradně dívky chlapce⁴. Uvedenou aktivitu nepodnikla ani jedna dívka. Dalším možným výkladem je, že šlo o pozvání chlapce od chlapce (více viz. níže), tedy o homosexuální oblast v rámci vztahů. I zde lze nad možnou nabízející se interpretací zapochybovat, nicméně ji nelze zcela vyloučit. Dalším možným vysvětlením je, že se chlapci k této skutečnosti přiznali a dívky ne. Poslední možnou interpretací je, že chlapci údaje nadsazují⁵ a dívky umenšují, resp. se vůbec nepřiznali.

V odpovědi na otázku není zohledněn věk ani pohlaví partnera, se kterým se respondenti sešli. Podobně ani typ místa a okolnosti, kde k setkání došlo apod. Nic méně lze konstatovat, že jde o již vysoce rizikovou aktivitu. V průzkumu se k této variantě kontaktu přihlásili čtyři respondenti chlapci.

Výše jde o údaje, ve kterých nejsou započítáni ti z respondentů, kteří uvedli, že sociální sítě nepoužívají.

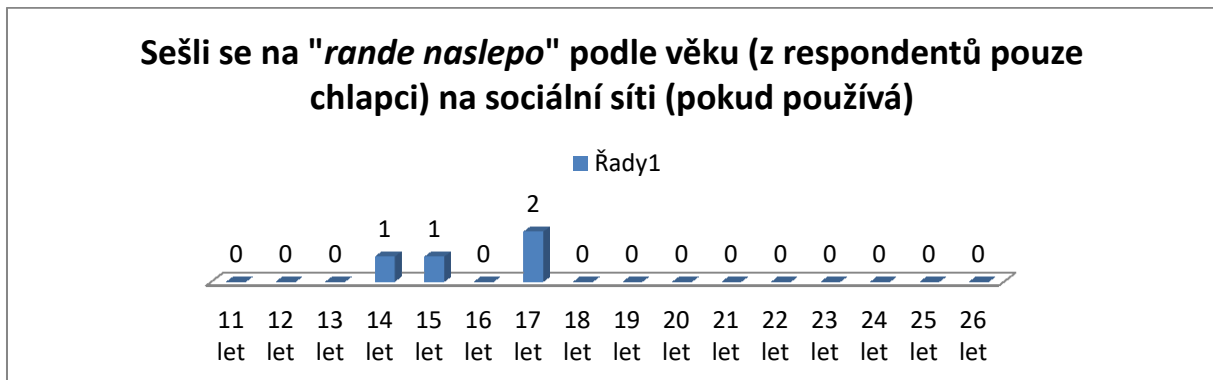
⁴ Tazatelé jsou si vědomi, že výše uvedený komentář má limity v okruhu kontaktů dotazovaných, tedy že nejde o uzavřenou skupinu respondentů komunikujících výhradně mezi sebou. V tomto kontextu jde o zobecňující úvahu nad celou populací, upozornění na možnosti zkreslování údajů od dotazovaných i při jiných podobných průzkumech.

⁵ Z již provedených výzkumných studií mířících do oblastí sexuálních aktivit vyplývá, že např. muži množství přiznaných sexuálních partnerek nadsazují, zatímco ženy naopak umenšují. Vysvětlení tohoto jevu je stran výzkumníků podáváno obecně přijatelnější spol. rolí promiskuitního muže než promiskuitní ženy ve společnosti. Viz. např.: <https://docplayer.cz/171170-Sexualni-chovani-v-cr.html>; <https://www.youtube.com/watch?v=Bw7JKNtp7rY>

Graf č. 6b

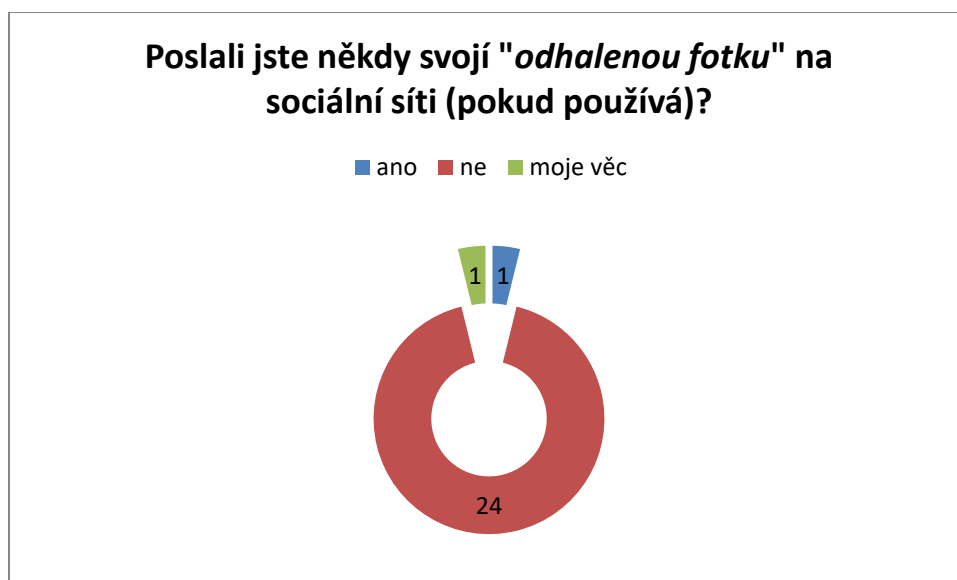

Graf č. 6c

7 Poslali/neposlali respondenti svou „odhalenou fotku“ přes sociální síť?

Graf č. 7a

Sedmá otázka online dotazníku v průzkumu, na kterou byla jen jedna kladná odpověď. Kladně odpovídající byl sedmnáctiletý chlapec. Přijmeme-li výsledek jako fakt, tedy jako pravdivou realitu, můžeme být relativně klidní, protože z pohledu nežádoucích jevů jde sice o jeden zaznamenaný projev, nicméně v již vyšší věkové hladině mládeže. Dle rozhovorů, které byly s klienty vedeny souběžně s vyplňováním ankety, lze bohužel říci, že zde pravděpodobně všichni neuvedli pravdivý údaj. Nebude se na tomto základě jednat o sto procent respondentů, ale číslo pohybující se v jednotkách by více odpovídalo výše uvedeným okolnostem průzkumu i poznatkům z praxe tazatelů-pracovníků STATION 17. Viz. též kap. č. 6 a pozn. pod čarou č. 4.

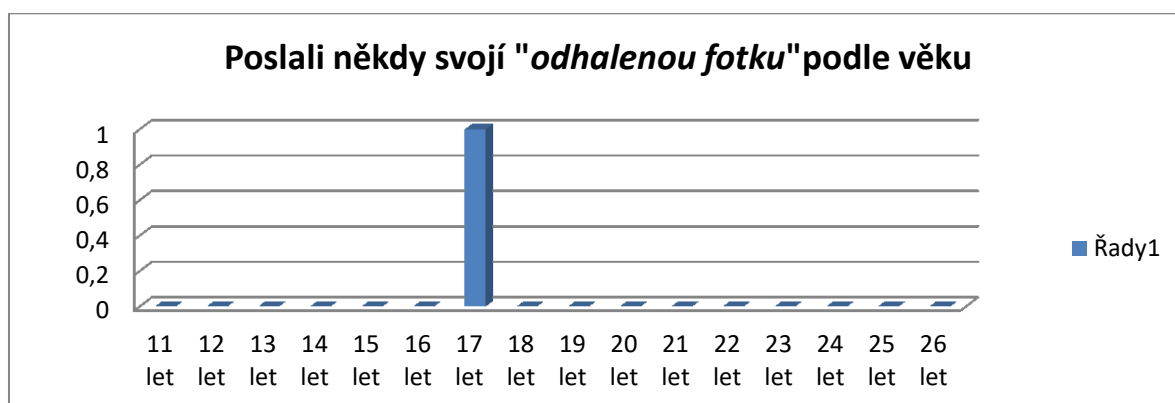
V odpovědi nelze vyčíst podrobnosti o počtu, ve kterém se aktivita (zde jedna přiznaná) odehrála, ani o její frekvenci, a stejně tak o partnerovi v komunikaci, kterému byl uvedený obsah na sociální síti sdílen apod.

Výše jde o údaje, ve kterých nejsou započítáni ti z respondentů, kteří uvedli, že sociální sítě nepoužívají.

Graf č. 7b

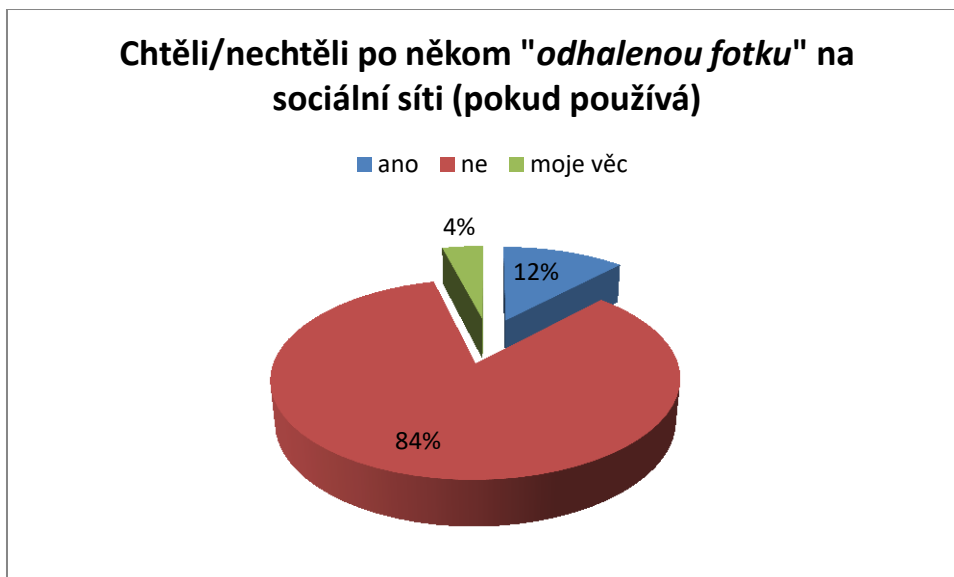

Graf č. 7c

8 Žádali/nežádali respondenti po někom „odhalenou fotku“ přes sociální síť?

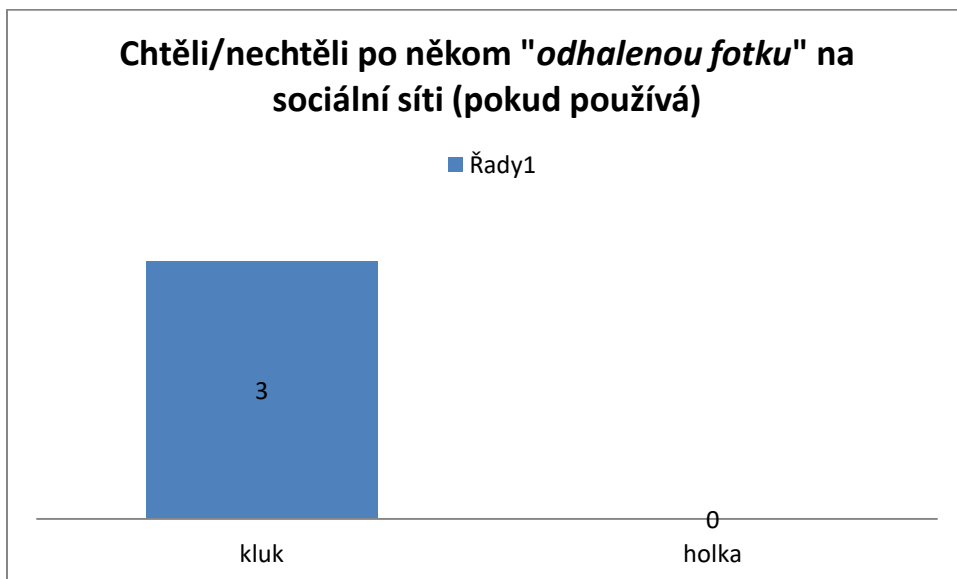
Graf č. 8a

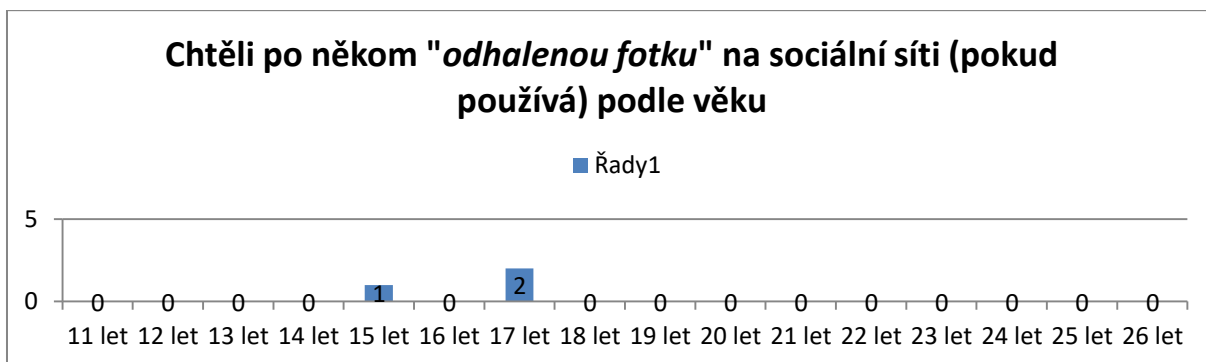
V této oblasti kladně odpověděli opět výhradně respondenti chlapci. Z pohledu věku patnáct a sedmnáct let. Lze předpokládat, že i zde docházelo k jevu popsaném v kap. 6, tedy že chlapci se spíše přiznali, zatímco děvčata nikoliv. Opět je zde rozpor s informacemi vedenými s klienty v průběhu ankety v rámci rozhovorů na toto téma a s výslednými údaji. Otázkou zde tedy je validita výstupů resp. minimálně výstupů, které vycházejí z dotazování se v oblasti hlubší intimity dětí a mládeže (otázky č. 5 až 8).

Výše jde o údaje, ve kterých nejsou započítáni ti z respondentů, kteří uvedli, že sociální síť nepoužívají.

Graf č. 8b

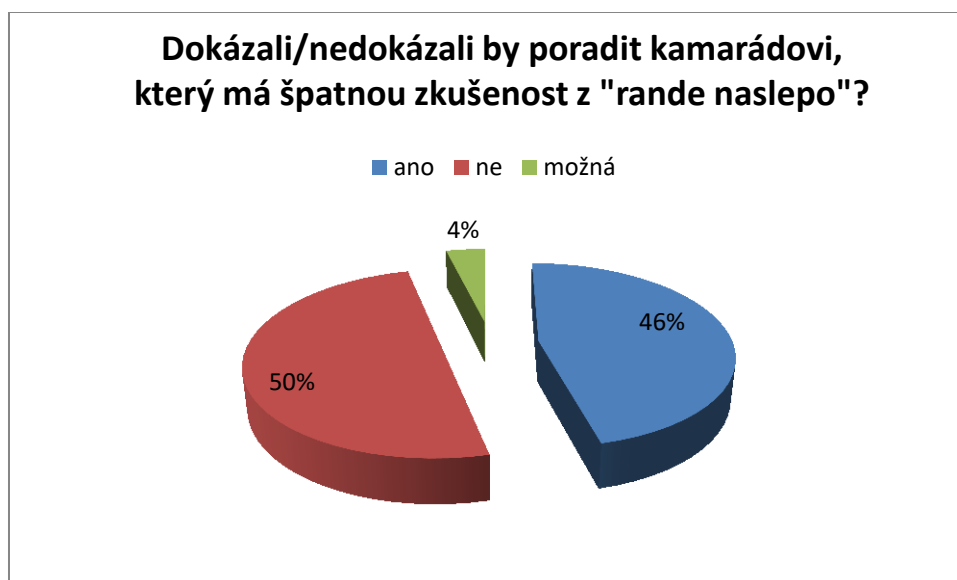

Graf č. 8c

9 Dokázali/nedokázali by respondenti poradit kamarádům, pokud by měli špatnou zkušenost z rande naslepo?

Graf č. 9a

Respondenti zde sami sebe hodnotí jako ty, kteří by dokázali poradit v bezmála polovině (celkem 12) všech odpovídajících resp. používajících sociální sítě.

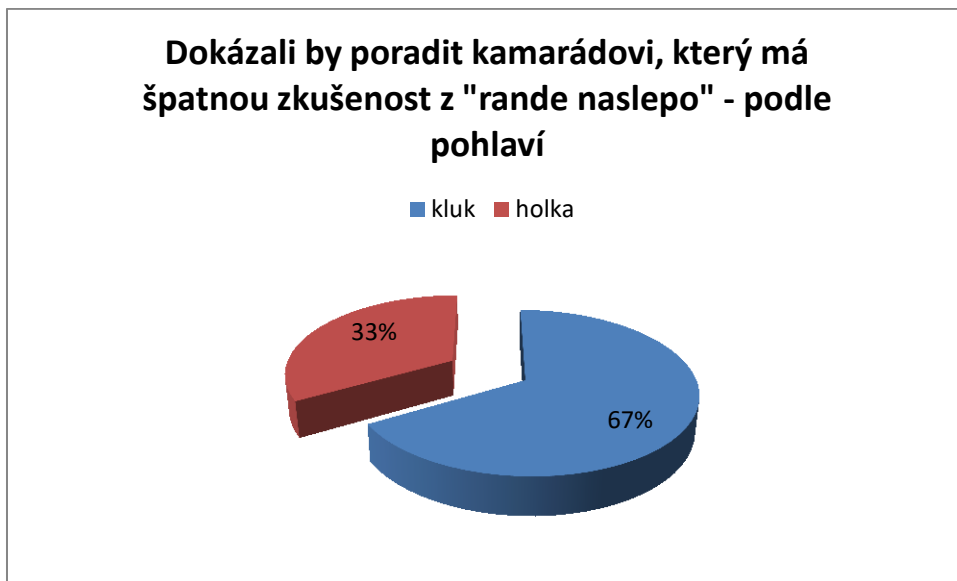
Z pohledu pohlaví platí řečené v kap. 3 resp. v pozn. č. 1. Tedy dá se říci, že je statisticky velmi podobný poměr mezi chlapci a děvčaty, kteří sami sobě přikládají výše uvedenou kompetenci.

Věková hranice se překvapivě posouvá od patnáctého roku níže. Ve skupině nad patnáct let (1x sedmnáctiletý respondent) se jako schopní pomoci cítí jeden z oslovených. Nejvíce „ano“ je ve skupině patnáctiletých (graf č. 9c).

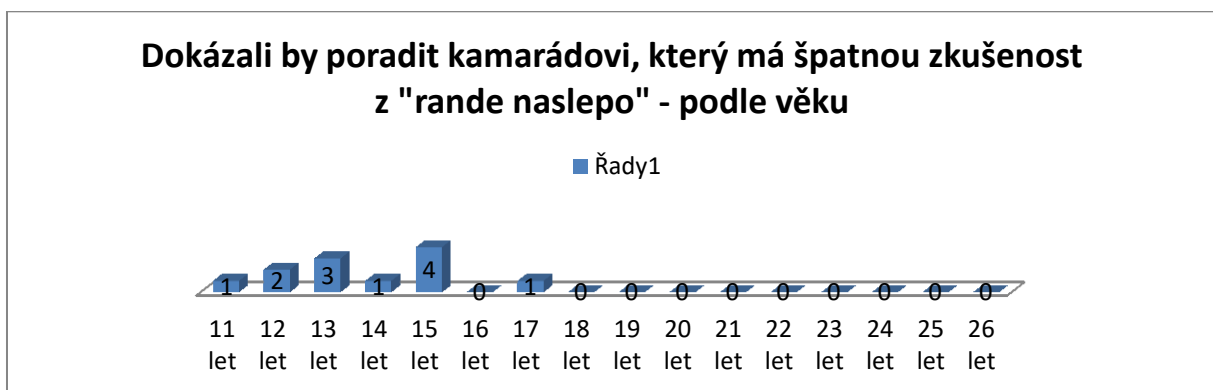
Obecně lze říci, že si děti a mládež z osloveného vzorku nejsou příliš jisti svými schopnostmi pomoci. Dobrým výsledkem by bylo číslo jistě ne menší než tři čtvrtiny z oslovených. Lze tedy dovodit, že potřeba dalšího vzdělávání u dětí a mládeže, směřovaná do orientace v problematice bezpečného využívání internetu resp. sociálních sítí, které z toho plynou, je i nadále žádoucí.

Výše jde o údaje, ve kterých nejsou započítáni ti z respondentů, kteří uvedli, že sociální sítě nepoužívají.

Graf č. 9b

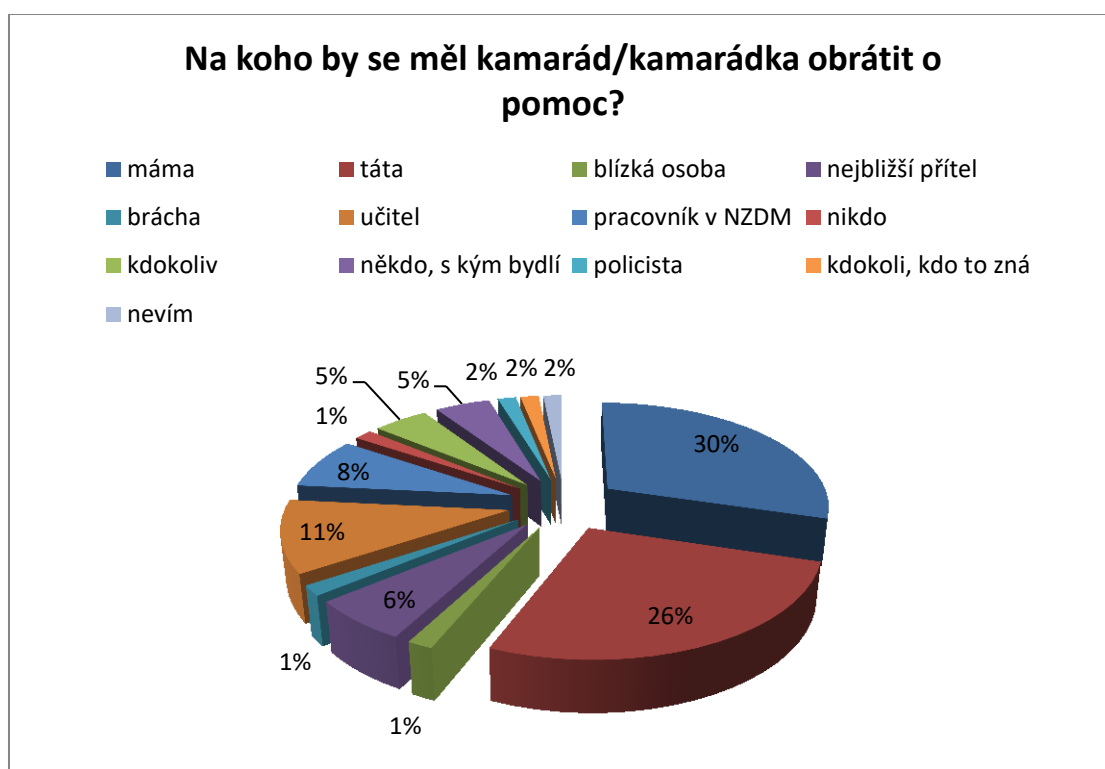

Graf č. 9c

10 S kým by si respondenti se špatnou zkušeností z rande naslepo měli popovídat?

Graf č. 10

Na výše uvedenou otázku odpovědělo 26 respondentů. Výsledky nejsou překvapením, spíše ukazují dobrý stav vztahů v rodinách. Mezi nejvíce doporučovanými zástupci možné podpory to byli rodiče, 30% matka, 26% otec. Pozitivním výsledkem z pohledu společnosti obecně je třetí pozice, na které se umístil „učitel“. Byť název zástupce pedagogického pracovníka „učitel“ může mít sklon k výkladu „pan“ učitel, ačkoliv zvláště na základních školách je v silném nepoměru ve prospěch žen učitelek, respondenty to neodradilo a „učitele“ jasně preferovali před dalšími zástupci uvedenými v seznamu⁶.

Výše jde o údaje, ve kterých nejsou započítáni ti z respondentů, kteří uvedli, že sociální sítě nepoužívají.

⁶ Nešlo o záměr autorů průzkumu. Na tomto místě jde o jejich reflexi obecně používaného pojmu.

Závěr

Předmětem tohoto průzkumu byl záměr získat alespoň rámcovou orientaci v oblasti, jak děti a mládež používají internet resp. sociální sítě. Speciálně v oblastech, které jsou považovány za problematické či přímo nebezpečné – „rande naslepo“ s protějškem, který znají pouze „po síti“, využívání sociálních sítí před dosažením legitimního věku. Rovněž i jako přehled zda vůbec sociální sítě využívají a případně jaké.

Dotazování pomocí online formuláře obsahovalo deset otázek. Ty se dají rámcově rozdělit do čtyř skupin.

- Otázky identifikační, které zjišťují, zda jde o chlapce nebo o dívku a dotaz na věk respondenta (1. a 2. otázka).
- Otázky zjišťující používání/nepoužívání sociálních sítí resp. kterých (3. a 4. otázka).
- Otázky, které se dotazovaly do oblasti rizikového chování – posílání intimního obsahu nebo žádosti po takové aktivitě, schůzky s neznámými osobami, kterou si domluvili na sociální síti (5. až 8. otázka).
- Otázky zjišťující schopnost orientace v rizikové situaci: schopnost poradit, nasměrovat k pomoci v nepříznivé situaci (9. a 10. otázka).

Průzkumu se zúčastnilo celkem 31 respondentů, klientů nízkoprahového zařízení pro děti a mládež STATION 17 NZDM PREVENT, a to od 12. 2. – 28. 2. 2020 ve výše uvedeném zařízení. Vyplňování probíhalo anonymně a respondenti o tomto byli dopředu informováni spolu s instrukcemi k vyplnění dotazníku. Samotný průběh byl bezproblémový, respondentům obvykle zabral od tří do deseti minut.

Na základě vyhodnocení výsledků lze říci, že používání sociálních sítí není všeobecné a samozřejmé. V anketě bylo zaznamenáno několik odpovědí respondentů, kteří sociální sítě nepoužívají vůbec. Rovněž lze říci, že z uvedeného vzorku odpovídajících nebylo výjimkou, že sociální sítě používají před tím, než je legitimní přístupový věk pro danou platformu (obecně Instagram, který je od 13 let, používají již od 12 let resp. v jednom případě od 11 let).

Rizikové chování u těch odpovídajících, kteří sociální sítě používají, zaznamenáno bylo. Šlo jak o rande naslepo, tak i o vyžadování, nebo poskytování intimního obsahu tzv. „po síti“. Odpovědi ovšem nekorespondovaly s informacemi během rozhovorů s respondenty v průběhu jejich návštěv ve STATIONu 17. V rozhovorech bylo během roku 2019 a začátkem roku 2020 podchyceno množství informací, a to např. o sdílení intimních fotografií ve smyslu „to je na denním pořádku“ apod.

Vysvětlení není možné podat plně ani v tom smyslu, že se daní klienti STATIONu 17 ankety nezúčastnili, nebo že v uvedených případech v rozhovorech lhalí. Důvod, proč tazatelé získávají dva tak různé údaje (v množství přiznaných resp. nepřiznaných aktivit) z totožné skupiny dětí a mládeže je dalším významným výstupem z uskutečněného průzkumu.

Tradiční silná vazba rodič (primární pečující osoba obecně – adoptivní rodiče, pěstouni apod.) - dítě je zřejmá i z odpovědí v tomto průzkumu. Respondenti ji uváděli jako první z řady možností, které jim byly nabízeny v případě ohrožení. Hned na druhém místě byla osoba „učitele“. Až s odstupem byly vybírány další nabízené možnosti. Toto lze pro danou skupinu, žijící ve své většině na Blatensku, interpretovat jako fakt stále trvajících tradičních rodinných modelů.

Obecně je možné konstatovat, že dotazování se mladé generace z Blatenska bylo přínosné (viz. výše). Tazatelé věří, že i díky překládané formě online dotazníku. Dílčí výsledky získané od této poměrně malé skupiny, mohou být i přes svůj limitovaný rozsah považovány za určitá návěstí. Jednak pro tradiční instituce, kterými jsou předně rodina, ale např. i pro školy nebo zájmové organizace. Bez práce „na síti“, se s dnešními dospívajícími budeme velmi těžko dorozumívat. Rozhodně všude tam, kde volba, zda s námi chtějí nebo nechtějí komunikovat, bude na jejich rozhodnutí. Odpovědnost za výše uvedená rizika, která pro děti a mládež přináší prakticky neregulované prostředí internetu, však neseme my, dospělí.

Na místě je vedle všech, kteří nám tak ochotně na naše dotazy odpovídali, také poděkování za spolupráci projektu **Pokračování komunitního plánování sociálních služeb ORP Blatná**, díky jehož aktivitě mohl být tento průzkum uskutečněn.

Přílohy

Elektronický dotazníkový formulář pro respondenty

"Jak kdo randí na síti ? "

Ahoj, právě jsi si otevřel/otevřela anonymní anketní lístek, který pro tebe připravili pracovníci STATION17 NZDM PREVENTv Blatné. Tvoje účast nám pomůže udělat si představu, jak to na "síti" pro kluka nebo holku v Tvém věku funguje.

Slovo anonymní znamená, že: nesbíráme jména a adresy vás, kdo anketu vyplňujete, nikdo neví, co, kdo odpověděl. Není to pro nás tolik důležité.

Tak jdeme na to ?..

***Povinné pole**

Věk *
Kolik ti je let?

Vyberte ▼

Co jsi? *

Kluk

Holka

Používáš sociální sítě? *

ANO

NE

Další

"Jak kdo randí na síti ? "

*Povinné pole

Používám sociální síť.

Kterou nejčastěji? *

Vyber maximálně 3 sociální síť, které nejčastěji používáš.

- Facebook
- Instagram
- Snapchat
- Messenger
- WhatsApp
- Twitter
- Jiné: _____

Dostal/a jsi někdy nabídku na "rande na slepo"? *

"Rande na slepo" je setkání s někým, koho znáš pouze přes sociální síť a nikdy jsi se s ním před tím nesetkal/a.

- ANO
- NE
- Jiné: _____

Zpět

Další

Nikdy přes Formuláře Google neposílejte hesla.

Tento formulář byl vytvořen v doméně PREVENT 99 z.ú.. [Nahlásit zneužití](#)

Google Formuláře

... a třeba...

Poslal/a jsi někdy svoji odhalenou fotku přes sociální síť? *

Odhalenou fotkou se myslí nějaká tvoje intimní, nebo erotická fotka.

- ANO
- NE
- Jiné: _____

Chtěl/a jsi někdy po někom, aby ti přes soc. síť poslal svoji odhalenou fotku? *

- ANO
- NE
- Jiné: _____

Dokázal/a bys poradit někomu, kdo měl špatnou zkušenost s "rande na slepo"? *

- ANO
- NE
- Jiné: _____

S kým by si o zážitku podle tebe mohl dotyčný popovídat? Koho by jsi doporučil/a?

Označ maximálně 3 možnosti.

- Kdokoli
- Nikoho
- Máma
- Táta
- Někdo s kým bydlí
- Učitel
- Policista
- Pracovník v NZDM
- Jiné: _____

Zpět

Odeslat

Nikdy přes Formuláře Google neposílejte hesla.

Tento formulář byl vytvořen v doméně PREVENT 99 z.ú.. [Nahlásit zneužití](#)

Google Formuláře

